

СЕКЦІЯ 2. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА ТА ТУРИЗМ

Гарбузова В. В.

студентка,

Східноукраїнський національний університет

імені Володимира Даля

м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-362-3-19>

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Наявна система професійної підготовки кадрів у галузі туризму в Україні майже не відповідає вимогам, які висуваються роботодавцями, але функціонування даної сфери на 80% залежить саме від компетентностей та знань її працівників. У зв'язку з тим, що, за прогнозами експертів ЮНЕСКО, туризм може стати однією з провідних галузей світової економіки (як це було до часів пандемії), постає нагальна проблема формування новітніх програм підготовки фахівців туристичної індустрії, які б відповідали сучасним вимогам ринку праці в цій галузі.

Проблематику професійної освіти в Україні та світі досліджували такі науковці як Андрущенко В., Володарська І., Алексюк А., Вульфсон Б., Сокол Т. та ін. Але, незважаючи на великий масив інформації, є потреба дослідити та проаналізувати основні проблеми, а також визначити перспективні підходи підготовки фахівців в галузі туризму в Україні.

З метою дослідження методів професійної підготовки майбутніх працівників сфери туризму необхідно звертатися до історії її становлення та розвитку, аналізувати попередній досвід, та на цій основі оцінювати і визначати перспективні напрямки її розвитку. Важливо зазначити те, що професійна освіта в галузі туризму повинна базуватися на гуманістичній філософії та якісно забезпечувати туристичну галузь України конкурентоспроможними фахівцями згідно з суспільними потребами. Слід підкреслити, що для України туристична

освіта є відносно новою сферою, оскільки підготовка фахівців за спеціальністю «Туризм» почалася у 2002 році. Незважаючи на те, що довгі роки підбір персоналу в туристичну галузь не був проблемою: було достатньо лише наявності гуманітарної освіти та комунікабельності, зараз цінуються лише високопрофесійні кадри із дипломом відповідної кваліфікації.

Наразі складається така ситуація: кожного разу при працевлаштуванні випускники стикаються з проблемою відсутності досвіду роботи, оскільки у ЗВО студенти отримують лише теоретичні знання та не володіють практичними навичками. Туристи, в свою чергу, стають більш вимогливими. Очевидно, ця проблема виникає через відсутність співробітництва та комунікації між ВНЗ та підприємствами туристичної галузі. Також гальмує розвиток туристичної сфери відірваність навчального процесу та реалій від сучасних методів роботи індустрії. Навчальний процес відрізняється та відстає від дійсності.

Найважливішим кроком у реформуванні професійної освіти в галузі туризму в Україні є оновлення змісту освітніх програм шляхом підлаштування його до сучасних потреб самої галузі, економіки та суспільства в цілому. Оновлення змісту туристської освіти необхідне через підвищення попиту на вітчизняний туристичний продукт, але при цьому важливо враховувати реальні можливості процесу навчання. Результатом і головною метою є підготовка фахівця, котрий буде здатен до професійного самовизначення та самореалізації упродовж життя, який зможе бути зорієнтованим до постійного спілкування з туристами різних життєвих, культурних та релігійних переконань та здатним працювати в умовах конкуренції.

Наразі у країнах, що є лідерами з туризму діє система підготовки майбутніх працівників, що враховує багатопрофільність туристичної галузі та базується на всеохоплюючому підході, що поєднує в собі географічні, гуманітарні, економічні дисципліни. За оцінкою спеціалістів, такий підхід є найякіснішим та ефективно впливає на подальшу роботу фахівців сфери туризму та гостинності.

Актуальним питанням для українських ЗВО є впровадження такої іноземної міжгалузевої та широкопрофільної системи. Таким чином Україна зможе наблизитися до країн-лідерів в сфері туризму та скласти конкуренцію.

Виділяються такі вимоги для конкурентоспроможного та затребуваного фахівця:

- вміння оцінювати іноземний досвід та спиратися на нього;

- не тільки наявність знань з туристичних дисциплін, а й чітке розуміння, як і де їх можна застосувати;
- володіння, як мінімум, однією іноземною мовою, а для розвитку подальшої конкурентоспроможності – двома;
- обізнаність щодо різних психологічними методик з метою впливу на споживача;
- вміння користуватися комп'ютером та сучасними інноваційними технологіями.

На даний момент, перспективним напрямком є впровадження міжнародного стандарту підготовки спеціалістів у ЗВО, що буде спиратися на вимоги до професійних навичок фахівця у галузі туризму та допоможе українським спеціалістам швидше інтегруватися до міжнародної системи освіти. А засобом перевірки якості підготовки спеціалістів треба створити загальний для всього міжнародний екзамен. Головною метою цієї контрольної точки буде перевірка здатності та готовності випускників до роботи у сфері туризму. Як наслідок – покращення якості надання послуг та впевненість в тому, що всі робітники мають глибокі знання та вміння.

Також, для практики можна залучати студентів до своєї майбутньої роботи, але на волонтерських умовах. Наприклад, кожен здобувач освіти в галузі туризму може організувати тур для своєї групи та побути гідом. По-перше, це цікавий досвід, який допоможе зрозуміти, чи хоче студент далі розвиватися в цій спеціальності; по-друге – це поліпшення комунікативних навичок; по-третє – це сприяє розвитку відповідних вмінь та навичок.

Науковці виділяють три системи підготовки працівників туристичної сфери: англійська, німецька та французька. Англійська система вважається майже повністю теоретичною. Практика та стажування у такій системі це просто додаткова частина. Така система спрямована на підготовку кадрів на посади управління більшою мірою, а не на виконавчі. У німецькій системі навчання відбувається за таким планом: три роки студенти навчаються та отримують практичні навички, а після цього студент відправляється працювати підприємство протягом двох роки, де отримує нові навички. Далі фахівець повинен протягом двох років навчатися у школі туристичного бізнесу. У школі спеціаліст закріплює та удосконалює знання та навички, які вже має. Тобто, німецька система чітко спрямована на практику. А ось французька система підготовки поєднує у собі і теоретичну, і практичну частини. Таким чином вдається тримати баланс та готувати

фахівців, які зможуть працювати і на виконавчих і на управлінських посадах. Кожна з перерахованих систем може застосовуватися і в Україні, але найбільш перспективною буде орієнтація на французьку систему підготовки кадрів.

Головною метою туристичної освіти є покращення її якості з огляду на тенденції розвитку туризму, досвід провідних ЗВО, а також потреби підприємств та туристів. Сучасна система вищої освіти в Україні не стоїть на місці. Вже не перший рік працює Національна агенція забезпечення якості вищої освіти і для того щоб мати право видавати диплом державного зразка провайдери освітніх послуг мають проходити процедуру акредитації своїх освітніх програм. Щорічне їх обговорення, оновлення відповідно до побажань партнерів-роботодавців та самих здобувачів вищої освіти, залучення експертів-практиків до теоретичної частини навчання, а також активна співпраця для організації практики на сучасних туристичних підприємствах – це гарантія якості та конкурентоспроможності освітніх послуг в тому числі і в галузі туризму.

Література:

1. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / За ред. Н. Г. Николо, В. О. Кудін. Черкаси : Вибір, 2002. 322 с.
2. Андрущенко В. Бондар В. Модернізація педагогічної освіти відповідно до викликів ХХІ століття. *Вища освіта України*. 2009. № 4. С. 17–23.
3. Федорченко В. К. Теоретичні і методологічні засади підготовки фахівців для сфери туризму. Київ : Вид. дім „Слово”, 2004. 472 с.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Київ : Грамота, 2005. 448 с.